

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Duygusal Zekâları ile Empati ve Merhamet Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Ayfer ŞAHİN
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
ayfersahin1@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-9903-1445

Fatma Cahide ÖZÇELİK
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
cahide.ozcelik@ahievran.edu.tr
ORCID ID: 0000-0001-8672-6459

Araştırma Makalesi

DOI: 10.31592/aeusbed.1307312

Geliş Tarihi: 30.05.2023

Revize Tarihi: 04.07.2023

Kabul Tarihi: 21.07.2023

Atf Bilgisi

Şahin, A. ve Özçelik, F. C. (2023). Sınıf öğretmeni adaylarının duygusal zekâları ile empati ve merhamet düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(3), 787-802.

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalında öğrenimini sürdüren öğretmen adaylarının duygusal zekâları ile empati ve merhamet düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma süreci nicel araştırma desenlerinden ilişkisel tarama yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini 2022-2023 yılları eğitim-öğretim döneminde İç Anadolu'da yer alan bir devlet üniversitesinde Sınıf Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Evrendeki tüm adaylara ulaşılması nedeniyle ayrıca örneklem tayinine gidilmemiştir. Araştırmanın verileri Duygusal Zekâ Ölçeği, Empati Ölçeği ve Merhamet Ölçeği olmak üzere üç farklı ölçek kullanılarak elde edilmiştir. Veriler çevrim içi ortamda oluşturulan formlar aracılığıyla toplanmıştır. Toplamda 197 öğretmen adayına ulaşılmıştır. Normallik analizi sonucunda parametrik testlerin uygulanması uygun görülmüştür. Buna göre korelasyon, çoklu doğrusal regresyon, bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü ANOVA analizleri yapılarak bulgular elde edilmiştir. Duygusal zekâ ölçeğinden alınan puanlarda erkeklerin ortalamasının kadınlardan daha yüksek olduğu; empati ve merhamet ölçeğinden alınan puanlarda ise kadınların ortalamasının erkeklerden yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ölçeklerin tamamında ise cinsiyetler arası anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Duygusal zekâ ölçeğinden alınan puanlarda 2.sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarının, empati ölçeğinden alınan puanlarda 3.sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarının, merhamet ölçeğinden alınan puanlarda ise 1.sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarının diğer sınıf düzeylerindeki öğretmen adaylarına göre daha yüksek bir ortalamaya sahip oldukları görülmüştür. Ölçeklerin tamamında sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Değişkenler arası ilişkiye bakıldığında Duygusal Zekâ ile Empati ve Merhamet arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Çoklu doğrusal regresyon analizi sonucuna bakıldığında bağımsız değişkenler olan empati ve merhametin, bağımlı değişken duygusal zekâyı anlamlı düzeyde yordadığı saptanmıştır. İlgili β (beta) değerlerine bakıldığında en güçlü yordayıcı değişkenin Merhamet olduğu görülmektedir. Bunu Empati değişkeni takip etmektedir. Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkene ilişkin toplam varyansın %18'ini açıkladığı da ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni adayları, duygusal zekâ, merhamet, empati.

Investigating the Relationship Between Emotional Intelligence and Levels of Compassion and Empathy in Primary Teacher Candidates

ABSTRACT

The research aimed to investigate the correlation between emotional intelligence, empathy, and compassion levels among primary teacher candidates. The study employed a correlational survey design, utilizing quantitative research methods. The participants consisted of pre-service teachers enrolled in grades 1-4 at a state university in the Central Anatolia Region during the 2022-2023 academic year. As the entire population was included, no sampling was conducted. Data collection involved three scales: Emotional Intelligence Scale, Empathy Scale, and Compassion Scale, administered through online forms. A total of 197 teacher candidates were included in the study. Parametric tests were applied after normality analysis, including correlation, multiple linear regression, independent samples t-test, and one-way ANOVA analyses. Results indicated that male teacher candidates had higher average scores in the Emotional Intelligence Scale, while female candidates scored higher in the Empathy Scale and Compassion Scale, although no significant gender differences were observed. Regarding class levels, second-grade candidates had higher average scores in the Emotional Intelligence Scale, third-grade candidates had higher scores in the Empathy Scale, and first-grade candidates had higher scores in the Compassion Scale. However, no significant differences were found

between class levels in any scale. Positive correlations were observed between Emotional Intelligence and both Empathy and Compassion. Multiple linear regression analysis revealed that empathy and compassion significantly predicted emotional intelligence, with compassion being the strongest predictor. Overall, the independent variables explained 18% of the total variance in the dependent variable.

Keywords: Primary teacher candidates, emotional intelligence, compassion, empathy.

Giriş

Eğitim, dinamik bir yapıda olan toplumun, sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimi ve ilerlemesi için temel bir unsurdur. İlkokula hazırlık olan okulöncesi aşamasından sonra eğitim hayatının en temel aşamalarından biri olan ilköğretim, çocukların okul yaşantılarına başladığı ve temel eğitim aldığı kademeyi ifade etmektedir. İlköğretim, bireylerin akademik, sosyal ve duygusal gelişimlerine odaklanırken, temel becerileri kazanmaları ve ilerideki eğitim hayatlarına sağlam bir temel oluşturmalarını hedeflemektedir. Nitekim Millî Eğitim Bakanlığı ([MEB], 2019) tarafından yayımlanmış olan öğretim programlarının tamamında öğretim programlarının amaçlarında; öğrencilerin bedensel, zihinsel ve duygusal gelişimlerine vurgu yapılmaktadır. Ayrıca öğretim programlarının birçok yerinde empati yapabilme ve duygularını ifade edebilme ile ilgili kazanımlara yer verildiği dikkati çekmektedir. Bu bağlamda iköğretim döneminin, bireylerin kişisel ve sosyal yeteneklerinin keşfedildiği, özgüvenlerinin geliştirildiği ve sosyal ilişkiler kurmalarının önemli görüldüğü bir dönem olduğu söylenebilir.

Eğitimciler eğitim sürecinin yapıtaşlarıdır ve geleceğin şekillendiricileri olarak büyük bir görev üstlenirler. Sınıf ortamında gerçekleştirilen etkili öğretim, öğrencilerin akademik başarılarını artırmanın yanı sıra sosyal ve duygusal gelişimlerini de desteklemektedir. Sınıf öğretmenleri, öğrenciler için birer rehber ve rol model olma sorumluluğunu taşırlar. Bu nedenle, öğretmenlerin sadece bilgi aktaran bir rolün ötesine geçerek öğrencilerinin duygusal ihtiyaçlarına da duyarlı olmaları gerekir. Yani öğretmenlerden öğrencilerin akademik başarılarını artırmak için öğrenme ortamlarını uygun bir şekilde planlayıp öğretim yaparken aynı zamanda öğrencilerinin sosyal ve duygusal ihtiyaçlarına da duyarlı bir şekilde destek olmaları beklenmektedir. MEB tarafından yayımlanan “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” çerçevesinde de “bilgi, beceri, tutum ve değerler” olmak üzere üç ana alana ayrılarak özetlenen mesleki yeterliklere bakıldığında da öğretmenlerin bu becerileri desteklemelerine vurgu yapıldığı görülmektedir (MEB, 2017).

Duygusal zekâ, kişinin kendi duygularını anlaması, başkalarının duygularını tanınması ve etkili bir şekilde yönetmesini içeren beceri olarak tanımlanabilir (Davis, 1983; Goleman, 1998; Mayer ve Salovey, 1995; Petrides ve Furnham, 2000; Shapiro, 2002). İlk kez Mayer ve Slovey tarafından kullanılsa da Goleman'ın popülerleştirdiği duygusal zekâ (EQ [emotional quotient]) kavramı özetle, bir bireyin duygusal farkındalığı ve duygusal becerileri üzerinde durmaktadır. Bu beceriler, kişinin kendisini motive etme, duygusal dengeyi koruma, ilişkilerini etkili bir şekilde yönetme ve empati gibi diğer insanların duygularını anlama ve anlamlandırma yeteneklerini içerir. Salovey ve Sluyter (1997), yürüttükleri çalışmada öğrencilerin duygusal zekâ düzeyleri ile model olarak kabul ettikleri kişiler arasında yüksek oranlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Sınıf ortamında duygusal zekâ, öğretmenin öğrencilerle sağlıklı ve destekleyici ilişkiler kurmasına, onların ihtiyaçlarını anlamasına ve sınıf iklimini olumlu yönde etkilemesine yardımcı olmaktadır. Öğretmenlerin duygusal zekâlarının yüksek olması ise sınıfta olumlu bir öğrenme ortamı oluşturmayı, öğrencilerin motivasyonunu artırmayı ve duygusal zorluklarla başa çıkmalarına yardımcı olmayı sağlar. Aynı zamanda öğrencilerinin duygularını doğru anlayıp empati kurmalarında ve öğrencilerine karşı merhametli ve sevecen davranmalarında da etkili olacaktır. Empati ve merhamet, öğretmenlerin öğrencilerine karşı duyarlı ve anlayışlı olmalarını sağlayan en temel duygulardır. Bu iki kavramda farkındalık ve uyum ön plandadır. Empatide, birey karşıdakinin yerine kendini koyarak olaylara karşı bakış açısını günceller ve bu şekilde karşıdakine destek olabilir. Merhamet ise empati duygusunu içerisinde barındırır. Merhametli olmak için önce anlamak ve empati kurabilmek gerekir.

Merhamette, birey kendisinin ve başkalarının sorunlarının, ihtiyaçlarının farkında olur ve bunları gidermeye yönelik istek duyar. Merhamet, başkalarının acılarına duygusal bir tepki olarak tanımlanabilirken, empati, başkalarının duygularını anlama ve paylaşma yeteneği olarak kabul

görmektedir (Boellinghaus, Jones ve Hutton, 2013; Gilbert, 2010; Goldin ve Jazaieri, 2017; Peterson, 2017). Yani merhametin bir eyleme geçme içerdiği söylenebilir. Empati ve merhamet bağları kurmak isteyen birey, karşısındaki bireyin duygusal alanına girebilmelidir. Burada duygusal zekânın önemi ortaya çıkmaktadır. Sınıf öğretmeni adaylarının empati ve merhamet düzeylerinin, öğrencilerine yönelik duygusal destek ve öğrenme fırsatları sağlama yeteneklerini etkileyebileceği düşünülmektedir. Öğretmenlerin öğrencileriyle kuracağı etkileşim ve iletişim doğrudan öğrencilerin kişilikleri üzerine etki edecektir. Duygusal zekâ, empati ve merhamet düzeyleri yüksek öğrencilerin yetiştirilmesinde duygusal zekâ, empati ve merhamet düzeyleri yüksek olan öğretmenlerin rehberliği önemli görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin bu değerleri sergileyerek öğrencilerle empatik bağ kurmaları, sınıf ortamında bir güven ve destek atmosferi oluşturmada, böylece öğrencilerin öğrenme motivasyonlarını ve sosyal ilişkilerini geliştirebilmektedir. Geleceği şekillendirecek olan öğrencilerin, eğitim hayatlarının temelini oluşturan ilköğretim döneminde nitelikli ve kaliteli eğitim alabilmeleri ancak nitelikli öğretmenler ile mümkün olabilir. Geleceğin öğretmenleri olan sınıf öğretmeni adaylarının, öğrencilerinin bireysel farklılıklarını anlayan ve bu farklılıkları dikkate alan eğitim etkinliklerini işe koşabilmelerinin yanısıra öğrencilerinin sosyal ve duygusal gelişimlerine de katkı sunmaları beklenmektedir. Bu nedenle sınıf öğretmeni adaylarının duygusal zekâlarının, empati ve merhamet gibi insan odaklı değerlerle ilişkisinin incelenmesi gereken önemli bir alan olarak düşünüldüğü için böyle bir çalışma planlanmıştır.

Son yıllarda, duygusal zekâ kavramı eğitim alanında büyük ilgi görmektedir. Bu nedenle duygusal zekâyâ yönelik birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalardan çoğunda duygusal zekânın iletişim, problem çözme, 21. yy becerileri, çevre duyarlılığı, eleştirel düşünme, etkili vatandaşlık yeterlikleri gibi bazı farklı değişkenlerle ilişkisinin incelendiği görülmektedir (Akgün, Akgün ve Barlık, 2023; Baydar, 2023; Gültekin, Yurtçu, Deniz ve Çakır, 2023; İşmen, 2001; Özcan, 2023). Literatür incelenmesi sürecinde duygusal zekâ ile merhamet, duygusal zekâ ile empati arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalara erişim sağlanmış ve incelenmiştir. Buna göre ağırlıklı olarak duygusal zekâ ile empati arasındaki ilişkinin incelendiği (Arslantaş, 2016; Ata, 2010; Uyanık Uyanık Balat, Çelebi, Yılmaz ve Gümüştekin, 2014) çalışmaların çoğunluğunun okul öncesi öğretmenleri üzerinde yürütüldüğü görülmüştür. Öte yandan duygusal zekâ ile merhamet arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların çok az sayıda olduğu (Akdeniz ve Deniz, 2019; Yazıcıoğlu ve Deniz, 2019) ve bunların ise spesifik bir alan ayırımına gidilmeksizin üniversite öğrencileri üzerinde çalıştıkları görülmüştür. Bu noktada, sınıf öğretmeni adaylarının duygusal zekâları ile empati ve merhamet düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi önem arz etmektedir. Araştırmanın sonuçları, sınıf öğretmeni adaylarının duygusal zekâ düzeylerinin, merhamet ve empati becerileri ile ilişkisini ortaya koyması beklenmektedir. Bu bağlamda sınıf öğretmeni adaylarının duygusal zekâlarının geliştirilmesi ve öğrencilerle daha empatik ve daha merhametli ilişki kurmaları yönünde eğitim programlarının ve yöntemlerinin geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunulacağı öngörülmektedir.

Araştırmanın problem cümlesi “Sınıf öğretmeni adaylarının duygusal zekâları ile merhamet ve empati düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklinde oluşturulmuştur. Bu genel problem çerçevesinde aşağıdaki alt problemlerin cevapları aranmıştır.

Sınıf öğretmeni adaylarının;

1. Duygusal zekâ, empati ve merhamet düzeyleri cinsiyete ve sınıf düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?
2. Duygusal zekâ düzeyleri ile merhamet ve empati düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Empati ve merhamet düzeyleri duygusal zekâ düzeylerini anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?

Yöntem

Bu ana başlık içerisinde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplamada kullanılan araçlar, verilerin toplanma ve analiz süreçleri ile araştırma etiğine yönelik bilgiler alt başlıklar altında sunulmuştur.

Araştırma Modeli

Araştırma süreci nicel araştırma desenlerinden ilişkisel tarama yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. İlişkisel tarama modelinde iki ya da daha fazla değişken arasındaki birlikte değişim durumu ve bunun derecesini belirlemek amaçlanmaktadır (Ocak, 2019; Creswell, 2017; Karasar, 2016). Bu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının duygusal zekâ düzeyleri ile empati ve merhamet düzeyleri arasındaki ilişkiler, birlikte değişim durumları ve bunun derecesini belirlemek amaçlanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2022-2023 yılları eğitim-öğretim döneminde İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan bir devlet üniversitesinde Sınıf Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Evren için ulaşılmaması hedeflenen herkese ulaşılmaması nedeniyle ayrıca örneklem tayinine gidilmemiştir.

Tablo 1
Katılımcılara Ait Bilgiler

Değişkenler		N
Cinsiyet	Kadın	143
	Erkek	54
	Toplam	197
Sınıf Düzeyi	1.sınıf	47
	2.sınıf	48
	3.sınıf	46
	4.sınıf	56
	Toplam	197

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri toplamda üç ölçek kullanılarak toplanmıştır. Bu ölçekler; Duygusal Zekâ Ölçeği, Empati Ölçeği ve Merhamet Ölçeğidir. Petrides ve Furnham (2001) tarafından geliştirilmiş olan Duygusal Zekâ Ölçeği, Deniz, Özer ve Işık tarafından 2013 yılında uyarlanmıştır. Araştırmacılar ölçeğin tamamında güvenilirlik katsayısını .81 olarak hesaplamışlardır. Bu çalışmada için yapılan güvenilirlik ise .82 çıkmıştır.

Lawrence, Shaw, Baker, Baron-Cohen ve David (2004) tarafından geliştirilmiş olan Empati Ölçeği, Kaya ve Çolakoğlu tarafından 2015 yılında uyarlanmıştır. Araştırmacılar ölçeğin tamamında güvenilirlik katsayısını .78 olarak hesaplamışlardır. Bu çalışmada ise .79 çıkmıştır.

Pommier (2011) tarafından geliştirilmiş Merhamet Ölçeği, Akdeniz ve Deniz tarafından 2016 yılında uyarlanmıştır. Araştırmacılar ölçeğin tamamında güvenilirlik katsayısını .85 olarak hesaplamışlardır. Bu çalışmada ise .87 çıkmıştır. Ölçeklerin kullanımı, ölçek geliştiricilerin izni alınarak sağlanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler çevrim içi oluşturulan formlar aracılığıyla toplanmıştır. Toplamda 197 öğretmen adayına ulaşılmıştır. Çevrim içi toplanan veriler öncelikle excel dosyası olarak kaydedilmiş ve kullanılacak paket programa kolay yüklenebilmesi için kodlamaları excel üzerinde tamamlanmıştır.

Verilerin analizinde paket program kullanılmıştır. Programa aktarılan verilerde öncelikle ölçeklerdeki ters puanlama gerektiren maddelerin kodlanması sağlanmıştır. Sonra ölçekler için toplam puanlar alınmıştır. Ardından ölçeklerin güvenilirliği analiz edilmiştir. Uç değerlerin kontrolü sağlanmıştır. Analiz yöntemine karar verilebilmesi için ise normallik kontrol edilmiştir. Normallik analizi sonucunda parametrik testlerin uygulanması uygun görülmüştür. Buna göre korelasyon, çoklu doğrusal regresyon, bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü ANOVA analizleri yapılarak bulgular elde edilmiştir.

Ölçeklerin ortalama puanları, çarpıklık ve basıklık, standart sapma ve güvenilirlik sonuçlarını gösterir tablo aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2

Ölçek Puanlarının Ortalama, Çarpıklık, Basıklık ve Cronbach α Değerleri

Değişkenler	\bar{X}	Ss	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach α
Duygusal Zekâ	95.51	15.79	-.002	-.159	.82
Empati	51.63	6.72	-.816	1.077	.79
Merhamet	101.94	10.15	-.682	.022	.87

Ölçeklerden alınan puanların ortalamalarına bakıldığında Duygusal Zekâ Ölçeğinde ortalamanın 95.51; Empati Ölçeğinde 51.63; Merhamet Ölçeğinde ise 101.94 olduğu görülmüştür.

Çarpıklık ve basıklık katsayılarına bakıldığında Duygusal Zekâ, Empati ve Merhamet ölçeklerinin -2 ile +2 aralığında olduğu görülmektedir. Bu nedenle verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir (George ve Mallery, 2010). Normallik analizi sonucunda parametrik testlerin uygulanması uygun görülmüştür. Buna göre korelasyon, çoklu doğrusal regresyon, bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü ANOVA analizleri yapılarak bulgular elde edilmiştir.

Ölçeklerin güvenilirliğini kontrol etmek için Cronbach α Alfa iç tutarlılık katsayısına bakılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre Duygusal Zekâ ölçeğinin .82; Empati ölçeğinin .79 ve Merhamet ölçeğinin ise .87 olduğu görülmüştür. Ölçeklerin cronbach alfa değerleri .70'in üzerinde olduğundan güvenilirlik düzeylerinin yüksek olduğu yorumuna ulaşılmıştır (Meyer, Riesel ve Proudfit, 2013). Bu nedenle ölçeklerin araştırmayı yürütmek için güvenilir araçlar olduğu kabul edilmiştir.

Araştırma Etiği

Araştırmanın gerçekleştirileceği kurumun etik kurulundan gerekli izin (E-51450103-010.99-00000531619 sayılı etik kurul kararı) alınmıştır ve araştırma, araştırmaya dair katılımcılara yapılan bilgilendirmeler sonrası gönüllülük esaslı yürütülmüştür.

Bulgular

Ölçeklerden alınan puanların cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterme durumunu belirlemek için yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 3

Cinsiyete Göre Anlamlı Farklılık Durumu

Ölçek	Grup	N	\bar{X}	Standart Sapma	t	df	p
Duygusal Zekâ	Kadın	143	94.90	15.87	-.879	195	.448
	Erkek	54	97.12	15.62			
Empati	Kadın	143	52.10	6.51	1.585	195	.488
	Erkek	54	50.40	7.19			
Merhamet	Kadın	143	103.52	9.89	3.652	195	.695
	Erkek	54	97.77	9.74			

Ölçeklerden alınan puanlarda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunma durumunu kontrol etmek için bağımsız örneklem t testi analizi yapılmıştır. Duygusal zekâ ölçeğinden en düşük 20 en yüksek 140; Empati ölçeğinden en düşük 29 en yüksek 145; merhamet ölçeğinden ise en düşük 24 en yüksek 100 puan alınmaktadır. Duygusal zekâ ölçeğinden alınan puanlarda erkeklerin ortalamasının ($\bar{X}=97.12$) kadınlardan ($\bar{X}=94.90$) daha yüksek olduğu; empati ve merhamet ölçeğinden alınan puanlarda ise kadınların ortalamasının (Empati $\bar{X}=52.10$; Merhamet $\bar{X}=103.52$) erkeklerden (Empati $\bar{X}=50.40$; Merhamet $\bar{X}=97.77$) yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ölçeklerin tamamında ise cinsiyetler arası anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

Ölçeklerden alınan puanların sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterme durumunu belirlemek için yapılan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 4
Sınıf Düzeylerine Göre Anlamlı Farklılık Durumu

	Sınıf Düzeyi	N	\bar{X}	ss	F	SD	p
Duygusal Zekâ Ölçeği	1.sınıf	47	96.95	14.76	1.017	3-193	.386
	2.sınıf	48	98.02	18.13			
	3.sınıf	46	94.13	16.21			
	4.sınıf	56	93.30	14.04			
	Toplam	197	95.51	15.79			
Empati Ölçeği	1.sınıf	47	52.25	5.89	2.240	3-193	.085
	2.sınıf	48	51.95	6.35			
	3.sınıf	46	52.95	6.06			
	4.sınıf	56	49.76	7.89			
	Toplam	197	51.63	6.72			
Merhamet Ölçeği	1.sınıf	47	104.06	9.11	1.193	3-193	.314
	2.sınıf	48	101.56	10.39			
	3.sınıf	46	102.17	9.96			
	4.sınıf	56	100.32	10.85			
	Toplam	197	101.94	10.15			

Ölçeklerden alınan puanlarda sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık bulunma durumunu kontrol etmek için tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Duygusal zekâ ölçeğinden alınan puanlarda 2.sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarının ($\bar{X}=98.02$) diğer sınıf düzeylerindeki öğretmen adaylarına göre daha yüksek bir ortalama elde ettiği görülmüştür.

Empati ölçeğinden alınan puanlarda 3.sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarının ($\bar{X}=52.95$) diğer sınıf düzeylerindeki öğretmen adaylarına göre daha yüksek bir ortalama elde ettiği görülmüştür.

Merhamet ölçeğinden alınan puanlarda 1.sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarının ($\bar{X}=104.06$) diğer sınıf düzeylerindeki öğretmen adaylarına göre daha yüksek bir ortalama elde ettiği görülmüştür. Ölçeklerin tamamında ise sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

Değişkenler arasındaki ilişkinin varlığının ve derecesinin belirlenmesi için yapılan korelasyon analizinin sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 5
Değişkenler Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Değişkenler	Duygusal Zekâ	Empati	Merhamet
Duygusal Zekâ	-	.361**	.368**
Empati		-	.441**
Merhamet			-

** $p<.01$

Korelasyon analizi sonucunda değişkenler arası korelasyon katsayıları belirlenmiştir. Değişkenler arası ilişkiye bakıldığında Duygusal zekâ ile empati ($r=.361$, $p<.01$) ve merhamet ($r=.368$, $p<.01$) arasında anlamlı pozitif bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca bakıldığında empati ile merhamet arasındaki ilişki katsayısının yüksek çıktığı dikkat çekmektedir.

Değişkenlerin birbiri ile olan ilişkilerinin daha gelişmiş olarak keşfedilmesi için yapılan çoklu regresyon analizine ait sonuçlar Tablo 5’te özetlenmiştir.

Tablo 6

Değişkenlerin Birbirini Yordama Düzeyi

Değişken	B	SHB	β	T	p	Tolerance	VIF
Sabit	24.479	10.976		2.230	.027		
Empati	.579	.170	.247	3.414	.001*	.805	1.242
Merhamet	.403	.112	.259	3.590	.000*	.805	1.242

* $p<.05$

Model: R: .430; R²: .185; SR²: .176; Durbin-Watson: 1.877; F (2-194): 21.956; $p<.001$

Regresyon analizinin yürütülebilmesi için bazı varsayımlar sağlanmalıdır. Bunlardan birisi çoklu bağlantı probleminin olmamasıdır. Bunun için Tolerance değerinin .20’den büyük ve VIF değerinin ise 5’ten küçük olması gerekmektedir (Cleophas ve Zwinderman, 2015; Denis, 2019). Bu araştırmada Tolerance ve VIF değerleri uygun aralıktadır. Ayrıca değişkenler arasında oto-korelasyon olmaması gerekmektedir. Bunun için Durbin-Watson değerinin 1 ile 3 arasında olması gereklidir. Bu araştırmada Durbin-Watson değeri 1-3 aralığındadır (Mayers, 2013).

Çoklu doğrusal regresyon analizi sonucuna bakıldığında bağımsız değişkenler olan empati ve merhametin, bağımlı değişken duygusal zekâyı anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir ($r^2=.185$, $sr^2=.176$, $p<.001$). İlgili β (beta) değerlerine bakıldığında en güçlü yordayıcı değişkenin Merhamet ($\beta=.259$, $p<.001$) olduğu görülmektedir. Bunu Empati değişkeni ($\beta=.247$, $p<.01$) takip etmektedir. Genel anlamda bakıldığında ise bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkene ilişkin toplam varyansın %18’ini açıkladığı ortaya çıkmıştır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının duygusal zekâları ile empati ve merhamet düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olma durumu incelenmiştir. Toplanan verilere yapılan analizler ile elde edilen bulgular aracılığıyla yapılan bu araştırmada ulaşılan sonuçlar, sonuçların alanda yapılmış diğer çalışma sonuçları ile tartışılması ve bulgular ışığında geliştirilmiş öneriler bu başlık altında özetlenmektedir.

Duygusal zekâ ölçeğinden alınan puanlarda cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunamamıştır. Birçok araştırma da bu sonucu desteklemektedir (Balci, Yılmaz, Odacı ve Kalkan, 2003; Cingisiz ve Ergüni 2016; Murat, 2010; Pardeller, Frajo-Apor, Kemmler ve Hofer, 2016; Salguero, Extremera ve Berrocal, 2012). Ancak erkeklerin ortalamasının kadınlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Bazı araştırma sonuçlarında ise buradakinin aksine kadınların puanı erkeklerden daha yüksek çıkmıştır (Çırpan, 2016; Erdoğan, 2008; İşmen, 2001). Aradaki farklılığın çalışma grubundaki toplam sayı ve bu sayı içerisindeki erkek ve kadın oranlarının, eğitim aldıkları fakültelerin farklı olmasından ve katılımcıların bireysel farklılıklarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bazı çalışmalarda (Çırpan, 2016; Erdoğan, 2008; İşmen, 2001) Eğitim Fakültesi örnekleme dâhil değildir akla pedagojik formasyonun duygusal zekâyı olan etkisinin ve öğretmenlik alanlarının ağırlıklı olarak kadınlar tarafından tercih edilmesi nedeniyle farklılaşma olduğu gelmektedir. Ölçekten alınan yüksek puanların ise ağırlıklı olarak iyi oluş ve sosyallik ile ilgili maddeler olduğu görünmektedir. Yaşamı sevmeye, kendine güvenme ve olaylara iyi yönlerden yaklaşma iyi oluşla ilgili örnekler iken sosyal ortamlarda girişken olma, duyguları yönetebilme ve başkalarını etkileme ise sosyallikle ilgili örnekler olarak verilmektedir (Akdeniz ve Deniz 2019; Petrides ve Furnham, 2003).

Empati ve merhamet ölçeklerinden alınan puanlarda cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunamamıştır. Benzer sonuca ulaşan araştırma sonuçları mevcuttur (Barut, 2004; Beyaz, Yalız Solmaz ve Miçooğulları, 2020; Çelik, 2008; Erçoban, 2003; Kafetsios ve Loumakou, 2007; Karataş, 2012; Stein, Book ve Kano 2013). Çalışmada istatistiksel olarak anlamlı olmasa da kadınların puanlarının erkeklerden yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında cinsiyetler arası anlamlı farklılık olduğu sonucuna oluşan çalışmalarda da kadınların puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğu vurgulanmıştır (Ekinci ve Aybek, 2010; Gülaçtı ve Çiftçi, 2018; Öztürk, Şener ve Derin, 2023; Palavan ve Ağboyraz, 2017; Rehber, 2007; Turnage, Hong, Stevenson ve Edwards, 2012). Öğretmen adaylarının empati düzeylerinin bilişsel empati ile ilgili maddelerde daha yüksek olduğu görülmüştür. Merhamet düzeylerinin ise sevecenlik ile ilgili maddelerde yükseldiği ortaya çıkmıştır. Duygusal zekâ empati kurma, problemlere karşı çözücü tutum seğıleme, ortamlara uyum sağlayabilme gibi başka becerilerle birlikte değerlendirilmektedir (Mayer ve Salovey, 1990; Shapiro, 2002). Buna göre duygusal zekânın değerlendiricilerinden biri olan empati düzeyinin ve çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda en güçlü yordayıcı olan merhametin kadınlarda daha yüksek çıkmasına rağmen duygusal zekâ düzeyinin erkeklerde daha yüksek çıkması düşündürücüdür.

Her bir ölçek için sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığa ulaşılmamıştır. Alanyazında bu sonucu destekler çalışmalar mevcuttur (Beyaz, Yalız Solmaz ve Miçooğulları, 2020; Genç ve Kalafat, 2008). Ancak duygusal zekâ ölçeğinden alınan puanlarda 2.sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarının diğer sınıf düzeylerindeki öğretmen adaylarına göre daha yüksek bir ortalama elde ettiği görülmüştür. Duygusal zekâ düzeylerinin 1. ve 3.sınıflarda sosyallikle, 2. ve 4. sınıflarda iyi oluşla ilgili maddelerde artış gösterdiği tespit edilmiştir. Empati ölçeğinden alınan puanlarda 3.sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarının diğer sınıf düzeylerindeki öğretmen adaylarına göre daha yüksek bir ortalama elde ettiği görülmüştür. 3.sınıfta alan öğretime yönelik derslerin alınıyor olmasının etkisi olabileceği düşünülmektedir. Empati düzeylerinin tüm sınıf düzeylerinde bilişsel empati ile ilgili maddelerde yükseldiği görülmüştür. Ayrıca en düşük puanların ise sosyal beceri ile ilgili maddelerden alındığı ortaya çıkmıştır. Buradan bilişsel empati puanı yüksek iken sosyal beceride düşük olması empatinin merhamete dönüşemediği düşünülmüştür. Merhamet ölçeğinden alınan puanlarda 1.sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarının diğer sınıf düzeylerindeki öğretmen adaylarına göre daha yüksek bir ortalama elde ettiği görülmüştür. Lisans programında aldıkları Eğitim Psikolojisi, Çevre Eğitimi gibi derslerin çevreye ve insanlara karşı daha yuyarlı olmalarında etki göstermiş olabilir. Merhamet düzeylerinin 1. ve 2. sınıflarda sevecenlik, 3. ve 4. sınıflarda paylaşımlarının bilincinde olmayla ilgili maddelerde artış gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Duygusal zekâ ile empati ve merhamet arasındaki ilişkiye bakıldığında duygusal zekâ ile empati ve merhamet değişkenleri arasında anlamlı pozitif bir ilişki bulunmuştur. Benzer araştırma sonuçları da ulaşılan bu sonucu desteklemektedir (Sarıçam, Çelik ve Halmatov, 2012; Uyanık Balat, Çelebi, Yılmaz ve Gümüştekin, 2014). Çalışma sonuçlarına göre ayrıca empati ile merhamet arasındaki ilişki katsayısının yüksek çıktığı dikkat çekmiştir.

Empati ve merhametin duygusal zekâyı yordama düzeyine bakıldığında ise bağımsız değişkenler olan empati ve merhametin, bağımlı değişken duygusal zekâyı anlamlı düzeyde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca en güçlü yordayıcısı merhamet değişkeni olmuştur. Alanyazındaki bazı araştırmalarda merhamet düzeyi yüksek olan bireylerin duygusal zekâ ortalamalarının da yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Akdeniz ve Deniz, 2019).

Araştırmadan elde edilen bulgular, ulaşılan sonuçlar ve alandaki diğer araştırma sonuçlarıyla yapılan tartışma sonucunda geliştirilen öneriler aşağıda sunulmuştur:

Sınıf öğretmeni adaylarının duygusal zekâlarının geliştirilmesi, öğrencilerle daha merhametli ve empatik bir ilişki kurmaları için eğitim programlarının ve yöntemlerinin geliştirilmesi sağlanmalıdır. Örneğin yaratıcı drama ve psiko-eğitim dersleri lisans programlarına eklenebilir. Ayrıca sahadaki öğretmenlere de hizmetiçi eğitim olarak sunulabilir. Yaratıcı dramının bu değişkenlerin gelişimine olumlu etkilerine yönelik araştırmalar mevcuttur (Akyıl ve Deniz, 2022; Doğan-Geysoglu, 2022).

Duygusal zekânın değerlendiricilerinden biri olan empati düzeyinin kadınlarda daha yüksek çıkmasına rağmen duygusal zekâ düzeyinin erkeklerde daha yüksek çıkmasıyla ilgili olarak duygusal zekânın diğer yordayıcıları üzerine yapılacak çalışmalarla karşılaştırmalar yapılarak bu farkın hangi yordayıcıdan kaynaklı olduğu araştırılabilir. Empati ve merhametin her ikisinin birden kadınlarda daha yüksek çıkması nedeniyle cinsiyete ilişkin kalıp yargıların hormonal farklılıkların olası etkisinin (Hochschild, 1983; Smith, 2018; Vatandaş, 2007; Yaşın Dökmen, 2009) araştırılmasının, bu ve benzeri çalışma sonuçlarıyla ilişkilendirilerek yorumlanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Araştırma süreci boyunca yapılan literatür taraması sonucunda gelecekte bu alanda çalışma yapmak isteyen araştırmacıların fikir sahibi olabilmesi için bazı tespitler aktarılabilir. Ağırlıklı olarak sağlık ve spor alanlarında bu çalışmaların yapıldığı görülmüştür. Eğitim alanında yapılan çalışmalar oldukça sınırlıdır. Bu nedenle öncelikle eğitim alanında çalışmaların artırılmasının önemli olduğu görülmektedir. Eğitim alanında gerçekleştirilen mevcut çalışmaların ise ağırlıklı olarak öğretmenlerle gerçekleştirildiği görülmüştür. Geleceğin öğretmenlerinin yetiştiği Eğitim Fakültelerinde duygusal zekâ gelişimine yönelik olarak bir ihriyaç durumunun varlığının tespiti için bu çalışma gibi durum tespitleri önemli görülmektedir. Bu nedenle Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören lisans öğrencileriyle yapılacak çalışmalar artırılmalıdır. Eğitim alanında gerçekleştirilen çalışmaların çalışma gruplarına bakıldığında okulöncesi alanında yapılan çalışmaların daha fazla olduğu görülmüştür. Bu çalışmanın amacı gereği sınıf öğretmenliği alanında yapılacak çalışmalarla birlikte diğer alanlardaki çalışmalar artırılabilir. Yapılacak yeni çalışmalar nitel görüşlerle desteklenerek yorumlar zenginleştirilebilir.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Araştırmaya 1. yazarın % 50, 2. yazarın %50 katkısı bulunmuştur.

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması oluşturabilecek herhangi bir durum yoktur.

Teşekkür ve Açıklama: Araştırmaya gönüllü katılımları ile veri sağlayan değerli katılımcılarımıza teşekkür ederiz. 20. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu'nda (USOS 2022) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Kaynaklar

- Akdeniz, S. ve Deniz, M. E. (2019). Farklı merhamet düzeylerine sahip üniversite öğrencilerinde depresyon, anksiyete, stres ve duygusal zekânın incelenmesi. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (2), 183-207.
- Akdeniz, S. ve Deniz, M. E. (2016). Merhamet ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Happiness and Well-Being*, 4(1), 50-61.
- Akgün, B. M., Akgün, M. ve Barlık, N. (2023). Üniversite öğrencilerinin çevre duyarlılıkları, eleştirel düşünme eğilimleri ve duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişkinin analizi. *Sağlık ve Toplum*, 33(1), 124-137.
- Akyıl, Y., and Deniz, M. E. (2022). The effect of creative drama-based psycho-education program on emotional intelligence of adolescents. *OPUS Journal of Society Research*, 19(46), 206-216.
- Arslantaş, H. (2016). *Okul öncesi öğretmenlerinin empatik eğilim düzeyleri ile duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

- Ata, S. (2010). *Okul öncesi öğretmenlerinin bağlanma stilleri, duygusal zekâ düzeyleri ve empatik eğilimlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Balcı, S., Yılmaz, M., Odacı, H. ve Kalkan, M. (2003). Yönetici adaylarının duygusal zekâ ve iş doyumunu düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. VII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi (9-11 Temmuz 2003). İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Baydar, A. (2023). Sınıf öğretmeni adaylarının duygusal zekâları ve etkili vatandaşlık yeterlikleri arasındaki ilişki. *Eğitim Bilim ve Araştırma Dergisi*, 4(1), 72-86.
- Beyaz, Ö., Solmaz, D. Y. ve Miçooğulları, B. O. (2020). Öğretmen adaylarının empatik eğilim ve empatik beceri düzeylerinin incelenmesi: Anadolu Üniversitesi örneği. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(2), 178-190.
- Boellinghaus, I., Jones, F. W. and Hutton, J. (2013). Cultivating self-care and compassion in psychological therapists in training: The experience of practicing loving-kindness meditation. *Training and Education in Professional Psychology*, 7, 267-277.
- Brown, S. (2011). *Measures of shape: skewness and kurtosis*. Retrieved from <http://BrownMath.com/stat/shape.htm> in 20.10.2022.
- Cingisiz, N. ve Murat, M. (2010). Evlenmek için birbirlerini tercih eden çiftlerin duygusal zekâ düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Antep Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 99-114.
- Çırpan, E. (2016). Üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri ve öz-anlayış düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Cleophas, T. J., and Zwinderman, A. H. (2015). *SPSS for Starters and 2nd Levelers*. US: Springer.
- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. (S. B. Demir Çev.). Ankara: Eğiten Kitap.
- Çelik, E. (2008). *Okul Öncesi eğitim öğretmenlerinin empatik eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Davis, M. H. (1983). Measuring individual differences in empathy: Evidence for a multidimensional approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 44(1), 113-126.
- Denis, D. J. (2019). *SPSS data analysis for univariate, bivariate, and multivariate statistics*. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Deniz, M. E., Özer, E. ve Işık, E. (2013). Duygusal zekâ özelliği ölçeği-kısa formu: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 407-419.
- Yaşın Dökmen, Z. (2009). *Toplumsal cinsiyet*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Erçoban, S. (2003). *İlköğretim II. kademesindeki branş öğretmenlerinin empatik eğilim düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Erdoğan, M. Y. (2008). Duygusal zekâ'nın bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(23), 62-76.

- Ergün, O. (2016). Ergenlerde duygusal zekâ özellikleri ile psikolojik sağlamlık arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Genç, S. Z. ve Kalafat, T. (2008). Öğretmen adaylarının demokratik tutumları ile empatik becerilerinin değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 211- 222.
- George, D., and Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference, 17.0 update (10a ed.)*. Boston: Pearson.
- Gilbert, P. (2010). *Compassion focused therapy: Distinctive features*. London: Routledge.
- Gülaçtı, F. ve Çiftci, Z. (2018). Öğrencilerin yaşam doyumu, memnuniyet ve merhamet düzeylerinin incelenmesi. *Pegem Atıf İndeksi*, 499-506.
- Goldin, P., and Jazaieri, H. (2017). The compassion cultivation training (CCT) program. In Seppälä, E.M., Simon-Thomas, E., Brown, S.L., Worline, M.C., Cameron, D.C., and Doty, J.R. (Eds.). UK: Oxford Handbooks.
- Goleman, D. (1998). *Emotional Intelligence: Why it can matter more than IQ*. NYC: Bantam Books.
- Gültekin, A., Yurtcu, O., Deniz, M. ve Çakır, C. (2023). Eğitim bilimlerinde duygusal zekâ düzeyleri ile 21. yüzyıl becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi: Literatür taraması. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 200-226.
- Hochschild, A. R. (1983). *The managed hearth: Commercialization of human feeling*. Berkeley: University of California Press.
- İşmen, A. E. (2001). Duygusal zekâ ve problem çözme. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(13), 111-124.
- Lawrence, E. J., Shaw, P., Baker, D., Baron-Cohen, S., and David, A. S. (2004). Measuring empathy: Reliability and Validity of the Empathy Quotient. *Psychological Medicine*, 34, 911-924.
- Kafetsios, K., and Zampetakis, L. A. (2007). Emotional intelligence and job satisfaction: Testing the mediatory role of positive and negative affect at work. *Personality and Individual Differences*, 44, 712-722.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Karataş, Z. (2012). Eğitim Fakültesi öğrencilerinin empatik becerileri ve benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23), 97-114.
- Kaya, B. ve Çolakoğlu, Ö. M. (2015). Empati düzeyi belirleme ölçeği uyarlama çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 17-30.
- Mayer, J. D., and Salovey, P. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition, and Personality*, 9, 185-211.
- Mayer, J. D., and Salovey, P. (1995). Emotional intelligence and construction and regulation of feelings. *Applied and Preventing Psychology*, (4), 197-208.
- Mayers, A. (2013). *Introduction to statistics and SPSS in psychology*. Pearson Education Limited.

- Meyer, A., Riesel, A., and Proudfit, G. H. (2013). Reliability of the ERN across multiple tasks as a function of increasing errors. *Psychophysiology*, 50(12), 1220-1225.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. Ankara: MEB.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2019). *Türkçe öğretim programı*. Ankara: MEB.
- Ocak, G. (2019). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri. (1.Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özcan, S. (2023). Türkçe öğretmenlerinin duygusal zekâları ile iletişim becerilerinin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 12(1), 221-238.
- Öztürk, B., Şener, Ö. ve Derin, İ. (2023). Lise öğrencilerinin sürekli öfke düzeyleri ile empatik eğilim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 23-46.
- Palavan, Ö., ve Agboyraz, İ. (2017). Sınıf öğretmenlerinin empatik eğilimleri ile demokratik değerlere sahip olma düzeylerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 134-150.
- Pardeller, S., Frajo-Apor, B., Kemmler, G., and Hofer, A. (2016). Emotional Intelligence and cognitive abilities – associations and sex differences. *Psychology, Health & Medicine*, 22(8), 1001–1010.
- Peterson, A. (2017). *Compassion and education*. London: Palgrave Macmillan.
- Petrides, K. V., and Furnham, A. (2000). On the dimensional structure of emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, 29, 313-320.
- Petrides, K. V., and Furnham, A. (2001). Trait emotional intelligence: Psychometric investigation with reference to established trait taxonomies. *European Journal of Personality*, 15(6), 425- 448.
- Pommier, E. A. (2011). The compassion scale. *Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences*, 72, 1174.
- Rehber, E. (2007). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin empatik eğilim düzeylerine göre çatışma çözme davranışlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Salovey, P. E., and Sluyter, D. J. (1997). *Emotional development and emotional intelligence: Educational implications*. NYC: Basic Books.
- Salguero, J. M., Extremera, N., and Fernández-Berrocal, P. (2012). Emotional intelligence and depression: The moderator role of gender. *Personality and Individual Differences*, 53(1), 29-32.
- Sarıçam, H., Çelik, İ., and Halmatov, M. (2012). The examination of the relationship between the preschool teacher candidates' emotional intelligence and empathic tendency. *The Online Journal of Counselling and Education*, 1(2), 4-56.
- Shapiro, L. E. (2002). *How to raise a child with a high EQ: A parent's guide to emotional intelligence*. New York: Harper Collins.
- Smith, T. W. (2018). *Duygular sözlüğü*. (H. Şirin, Çev.). İstanbul: Kolektif Kitap

- Stein, S. J., Book, H. E., and Kanoy, K. (2013). *The student EQ edge: Emotional intelligence and your academic and personal success*. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Turnage, B.F., Hong, Y.J., Stevenson, A.P., and Edwards, B. (2012). Social work students' perceptions of themselves and others: self-esteem, empathy, and forgiveness. *Journal of Social Service Research*, 38, 89-99.
- Uyanık Balat, G., Çelebi, G., Yılmaz, H. ve Gümüştekin, T. (2014). Duygusal zekâ ve empatik eğilim: Okul Öncesi öğretmenleri üzerine bir araştırma. *Turkish Studies*, 9(8), 893-901.
- Vatandaş, C. (2007). Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, (35), 29-56.

Extended Abstract

Introduction

Education plays a crucial role in the advancement and progress of a society, with primary education being a pivotal stage where children acquire foundational knowledge and develop academically, socially, and emotionally. The Ministry of National Education recognizes the importance of holistic development in primary education, including physical, mental, and emotional aspects. The primary education phase is seen as a critical period for personal and social growth, fostering self-confidence and interpersonal connections.

In this context, primary teacher candidates, as future educators, are expected not only to understand students' individual differences and provide academic support but also to contribute to their social and emotional development. Therefore, researching the relationship between emotional intelligence, compassion, and empathy in primary teacher candidates is considered significant.

Existing literature in education has explored the link between emotional intelligence and variables such as communication, problem-solving, 21st-century skills, environmental sensitivity, critical thinking, and effective citizenship competencies. Studies have primarily focused on emotional intelligence and empathy, particularly among preschool teachers, with only a few examining emotional intelligence and compassion among university students without field differentiations.

Hence, it is crucial to investigate the relationship between emotional intelligence, compassion, and empathy in primary teacher candidates. Such research findings will illuminate the connection between emotional intelligence levels and compassion and empathy skills in primary teacher candidates. This, in turn, can inform the development of educational programs and methods to enhance the emotional intelligence of primary teacher candidates and promote more empathic relationships with students.

The research problem statement can be expressed as "What is the relationship between the emotional intelligence of primary teacher candidates and their levels of compassion and empathy?"

Method

Under this main heading, the research model, study group, tools used for data collection, data collection and analysis procedures, and information regarding research ethics are presented under subheadings.

Research Model/Design

The research was conducted using a quantitative research design, specifically the correlational survey design. The correlational survey model aims to determine the degree and nature of the relationship between two or more variables (Creswell, 2017; Karasar, 2016; Ocak, 2019). In this study, the aim was to examine the relationships, degree, and nature of the relationship between the emotional intelligence levels, compassion levels, and empathy levels of primary teacher candidates.

Population and Sample

The population of the study consists of primary teacher candidates studying in the 1st to 4th grades in the Department of Primary Education at a state university in the Central Anatolia Region during the 2022-2023 academic year. Since the entire population was accessible, no sampling was conducted.

Data Collection Tools

The data for the study were collected using three scales. These scales include the Emotional Intelligence Scale, Empathy Scale, and Compassion Scale.

The Emotional Intelligence Scale was developed by Petrides and Furnham (2001), and its adaptation was conducted by Deniz, Özer, and Işık in 2013. The researchers calculated the reliability coefficient of the scale as .81 for the entire scale. In this study, the reliability coefficient was .82.

The Empathy Scale was developed by Lawrence, Shaw, Baker, Baron-Cohen, and David (2004), and its adaptation was conducted by Kaya and Çolakoğlu in 2015. The researchers calculated the reliability coefficient of the scale as .78 for the entire scale. In this study, the reliability coefficient was .79.

The Compassion Scale is an adapted version of the scale developed by Pommier (2011) and conducted by Akdeniz and Deniz in 2016. The researchers calculated the reliability coefficient of the scale as .85 for the entire scale. In this study, the reliability coefficient was .87. The usage of the scales was obtained with permission from the scale developers.

Data Collection and Analysis

The data were collected through online forms. A total of 197 prospective teachers participated in the online data collection process. The collected data were initially saved as an Excel file, and the necessary coding was completed in Excel for easy importation into the statistical package program. The data were analyzed using a statistical package program. For the analysis, the coding of items requiring reverse scoring in the scales was conducted. Then, total scores were obtained for each scale. The reliability of the scales was analyzed. Outliers were checked.

To determine the appropriate analysis method, a normality check was performed. Based on the results of the normality analysis, parametric tests were deemed suitable. Accordingly, correlation analysis, multiple linear regression, independent samples t-test, and one-way ANOVA were conducted to obtain the findings.

Findings

An analysis was conducted to examine the differences in scores based on gender and grade level in emotional intelligence, empathy, and compassion scales. The results showed that males had a higher average score in emotional intelligence, while females had higher average scores in empathy and compassion, although these differences were not statistically significant. Among different grade levels, second-grade teacher candidates had higher emotional intelligence scores, third-grade candidates had higher empathy scores, and first-grade candidates had higher compassion scores, but no significant differences were found among grade levels.

Correlation analysis revealed a significant positive correlation between emotional intelligence and both empathy and compassion. Multiple linear regression analysis showed that empathy and compassion significantly predicted emotional intelligence, with compassion being the strongest predictor followed by empathy. Overall, the independent variables explained 18% of the variance in emotional intelligence.

These findings suggest that gender and grade level differences in emotional intelligence, empathy, and compassion scores were not significant, indicating that these factors may not play a substantial role in the measured variables. However, there were significant positive relationships between emotional intelligence and empathy, as well as between emotional intelligence and compassion. Compassion was identified as the strongest predictor of emotional intelligence.

Conclusion, Discussion and Recommendations

The study aimed to explore the relationship between emotional intelligence, empathy, and compassion levels among primary teacher candidates. The findings revealed that there was no significant difference in emotional intelligence scores based on gender, although males had slightly higher average scores than females. However, females scored higher than males on the empathy and compassion scales. It was observed that prospective teachers' empathy levels were higher in cognitive empathy, while compassion levels increased in items related to affection.

In terms of grade levels, second-grade teacher candidates had higher emotional intelligence scores, with an emphasis on sociability. Third-grade candidates had higher empathy levels, particularly in cognitive empathy, while first-grade candidates exhibited higher compassion levels, particularly in affection. The study found a significant positive relationship between emotional intelligence and empathy and compassion, with compassion being the strongest predictor of emotional intelligence.

Based on the findings, recommendations were made to enhance the emotional intelligence of primary teacher candidates and promote a more compassionate and empathetic relationship with students. This can be achieved through the development of educational programs and methods, including the incorporation of creative drama and psycho-educational courses, as well as providing in-service training to teachers in the field.

The study also highlighted the need for more research in the education field, as existing studies primarily focus on the health field. Researchers are encouraged to prioritize conducting studies in education, particularly with undergraduate students enrolled in faculties of education. Additionally, there is an opportunity to expand research beyond the preschool field and incorporate qualitative perspectives for a more comprehensive understanding of emotional intelligence, empathy, and compassion in education.